

รวมเรื่องสั้นคัดสรรร่วมสมัย

แม่ข้างเตียง

ความเจ็บป่วยและความทุกข์เศร้า
ที่รอคอยการเยียวยาอย่างจริงจัง

ชัญวลี ศรีสุโข

ตัวอย่าง

WOMAN
PUBLISHER

ในเครือบริษัท สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น จำกัด

รวมเรื่องสั้นคัดสรรร่วมสมัย

แม่ข้างเตียง

ชัญวลี ศรีสุโข

แม่ข้างเตียง

ชัชวาล ศรีสุโข

© สงวนลิขสิทธิ์ตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
ห้ามลอกเลียนแบบส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้
มิฉะนั้นจะถือว่าละเมิดลิขสิทธิ์และมีความผิดทางอาญา

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data
ชัชวาล ศรีสุโข.
แม่ข้างเตียง.-- กรุงเทพฯ : ประพันธ์สาส์น, 2555.
256 หน้า.
1. เรื่องสั้นไทย I. ชื่อเรื่อง.
895.91301
ISBN 978-616-510-204-9

ราคา ๑๑๖ บาท

จัดพิมพ์โดย

ในเครือบริษัท สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น จำกัด

668-676 ถนนจรัญสนิทวงศ์ เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๔๓๕ ๑๖๗๑-๒, ๐ ๒๔๓๕ ๕๗๘๙ โทรสาร ๐ ๒๔๓๕ ๖๘๑๒

<http://www.praphansarn.com>

ผู้ก่อตั้ง

- คุณะกรรมการบริหาร : สุพล เตชะธาดา
กรรมการผู้จัดการ : พิสุทธิ เลิศวิไล, ทพ.อดิเรก ศรีวัฒนางษา,
ศักดิ์ชัย จิราธิวัฒน์, อาทร เตชะธาดา
บรรณาธิการเล่ม : อาทร เตชะธาดา
บรรณาธิการสำนักพิมพ์ : รัศมีนันทญา สมเทพ
แบบปกและรูปเล่ม : ศิริเพ็ญ ชัยสนธิ
พิสูจน์อักษร : นพพร คงสอน
พิสูจน์อักษร : พัดชา เพ็ชรรุ่งเรือง

จัดจำหน่ายโดย

บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน)

SE-EDUCATION PUBLIC COMPANY LIMITED

๑๘๕๘/๘๗-๙๐ ชั้น ๑๙ อาคารเนชั่นทาวเวอร์ ถนนบางนา-ตราด

แขวงบางนา-ตราด เขตบางนา กรุงเทพฯ ๑๐๒๖๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๗๓๙ ๘๐๐๐ โทรสาร ๐ ๒๗๓๙ ๘๓๕๖-๙ www.se-ed.com

คำนำสำนักพิมพ์

รวมเรื่องสั้นชุด “แม่ข้างเตียง” ทั้ง ๑๗ เรื่องที่บรรจุอยู่ในหนังสือเล่มนี้ เขียนถึงเรื่องราวของความเจ็บป่วยทั้งทางกายและทางใจของผู้คนในสังคม ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ นั้นได้กล่าวถึงชีวิตของผู้คนหลากหลายที่หมุนเวียนเปลี่ยนถ่ายเข้าออกในสถานที่แห่งหนึ่ง ที่เรียกว่า “โรงพยาบาล” ด้วยความปรารถนาและสาเหตุที่แตกต่างกันไปตามแต่วิถีส่วนบุคคลจะบังเกิด เรื่องราวของการเกิดแก่เจ็บตาย จึงคล้ำวนอยู่ในสถานที่แห่งนั้นอย่างเป็นปกติมาต่อเนื่องยาวนาน

หากมองโดยผิวเผิน เรื่องราวในเรื่องสั้นชุดนี้ก็คงจะกล่าวถึงความรันตอดหดหู่อันเป็นผลมาจากความเจ็บป่วยทางกายที่กระทบไปถึงสภาพจิตใจเท่านั้น แต่เมื่อพินิจให้ดีแล้วจะพบคำตอบว่า ผู้เขียนบอกเล่าอะไรที่มากกว่านั้นอย่างน่าเหลือเชื่อ เพราะสามารถนำเอาชีวิตของผู้คนในโรงพยาบาลมาสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในสังคมภายนอกอื่นๆ ที่เราต่างต้องเผชิญนอกเหนือไปจากความป่วยไข้ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง ศีลธรรม ฯลฯ ได้อย่าง

ลึกซึ่งแนบเนียน ชวนให้ผู้อ่านขบคิดต่อไปถึงความสลับซับซ้อนต่างๆ ที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังชีวิตเหล่านั้น ซึ่งเป็นตัวผลักดันให้แต่ละคนต้องเผชิญกับชะตากรรมที่แตกต่างกัน

สำนักพิมพ์ Woman Publisher เชื่อเหลือเกินว่าหนังสือเล่มนี้จะช่วยเผยให้ท่านผู้อ่านได้เห็นมุมมองใหม่ๆ ในสังคมที่เคยแอบซ่อนอยู่ในเรื่องเดิมๆ บางเรื่องมาแล้วหลายชั่วอายุคน

ด้วยมิตรภาพและความปรารถนาดี

Woman Publisher

จากบรรณาธิการ

ผมได้รับการติดต่อจากคุณอาทร เตชะธาดา เพื่อให้เป็นบรรณาธิการรวมเรื่องสั้นของ ‘คุณหมอมหิว’ เล่มล่าสุด ซึ่งก็คือรวมเรื่องสั้นนี้ ขณะที่ผมกำลังอยู่ในช่วงเวลาดูแลต้อนรับพระอาจารย์รูปหนึ่ง ซึ่งท่านเดินทางมาที่หมู่บ้านตามคำนิมนต์ของผม ท่ามกลางสายลมหนาวที่พัดผ่านมาอย่างหนักหน่วง หลังจากซึ่งใจอยู่ไม่กี่วินาที ผมก็ตกปากรับคำกับคุณอาทร เตชะธาดา

ผมรู้จักคุ้นเคยกับทิศทางเรื่องสั้นของคุณหมอมหิว หรือ พ.ญ.ชัชฎวาลี ศรีสุขโข เป็นอย่างดี ด้วยความที่ติดตามอ่านงานของคุณหมอมานานปี ทั้งอ่านด้วยหน้าที่ของบรรณาธิการ และอ่านด้วยความชื่นชอบในสาระที่คุณหมอสื่อสารผ่านงานเขียน

ไม่ง่ายนักที่คนคลุกคลีอยู่กับความเจ็บไข้ได้ป่วย จะเขียนหนังสือออกมาด้วยอารมณ์และลีลาที่ดูเป็นธรรมชาติอย่างนี้ ไม่ง่ายนักที่คนอยู่กับข้อมูลอันหนักอึ้งทั้งหลายจะหาเวลามาเขียนเรื่องสั้นได้อย่างต่อเนื่องเช่นนี้ ไม่ง่ายนักที่คนที่เป็นหมอจะเขียนเรื่องความทุกข์ของคนระดับล่างได้อย่างลึกซึ้งเช่นนี้

นั่นคือความลงตัวในทิศทางของเรื่องสั้นเฉพาะตัวของนักเขียนท่านนี้

กล่าวถึงเรื่องสั้นทั้ง ๑๗ เรื่อง ที่คัดสรรมารวมกันในเล่มนี้ มีสองเรื่องที่เคยรวมเล่มมาก่อน คือเรื่อง ม้าขี่ – ฝี่เจ้านาย กับเรื่อง ระบำหุ่น ซึ่งทั้งสองเรื่องนั้นได้ฉีกแนวออกไปจากเรื่องของความเจ็บป่วย ซึ่งเป็นความรู้สึกและรู้จริงของผู้เขียน แต่ทั้งสองเรื่องกลับเชื่อมโยงไปถึงมิติทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงการแสวงหาความรู้และข้อมูลนอกเหนือไปจากความคุ้นเคยที่ตนเองถนัด ผมจึงยินดีที่จะคัดเรื่องสั้นทั้งสองเรื่องให้มารวมอยู่ในเล่มนี้ด้วย

ความเจ็บไข้ได้ป่วย ยังคงเป็นเรื่องที่คนเราจะต้องเผชิญกันต่อไป ความเจ็บป่วยยังคงเป็นความทุกข์ที่วนเวียนอยู่ในวงจรชีวิตของผู้คนอยู่ตลอด เพียงแต่ว่าใครกันเล่า จะมีโอกาสได้รับการรักษาดูแลมากกว่าใคร และที่สำคัญกว่านั้น ใครกันเล่าจะต่อสู้ความเจ็บป่วยทั้งหลายเหล่านั้นได้อย่างมีสติมากกว่ากัน

แม่ข้างเตียง และเรื่องสั้นเรื่องอื่นๆ ของชัชวาลิศรีสุขโข ย่อมให้ความรู้สึกที่เราเข้าใจและเข้าถึงได้ เพราะนั่นคือเรื่องที่เราารู้สึกว่า มันวนเวียนอยู่รอบๆ ตัวเรานั่นเอง

รักษ์ มนูญญา

มีนาคม ๒๕๕๔

อุบลราชธานี

จากผู้เขียน

หลังจากจบวุฒิปัตริศึกษา-นรีเวช ปี พ.ศ.๒๕๓๑ ฉันเริ่มเขียนบทกลอนลงประจำในวารสารวงการแพทย์ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๒-๒๕๓๓ ปีต่อมาบรรณาธิการวารสารวงการแพทย์ถูกเจ้าของบริษัทต่อว่าว่าบทกลอนไม่เข้ากับวงการแพทย์ ท่านจึงแนะนำให้ฉันเปลี่ยนมาเขียนเป็นเรื่องสั้น อาศัยการศึกษาหนังสือ “ศิลปะแห่งการประพันธ์” ของท่านอาจารย์เปลื้อง ณ นคร และวิธีการประพันธ์ของนักเขียนรุ่นอาจารย์และรุ่นพี่ ฉันเริ่มเขียนเรื่องสั้นลงวารสารวงการแพทย์

ในปี พ.ศ.๒๕๓๙ เรื่องสั้น “ยายของหมอนุช” ได้รับความตีพิมพ์ในนิตยสารดิฉัน

ในปี พ.ศ.๒๕๔๑ เรื่องสั้น “ตาของหมอ” เป็นหนึ่งในสิบเรื่องสั้นรางวัลสุภาวดี เทวกุลฯ ต่อจากนั้น ตัวอักษรรุ่นแล้วรุ่นเล่าเดินทางผ่านข้ามวันเดือนปี ข้ามแผ่นดิน กระดาษแผ่นแล้วแผ่นเล่า จนเกิดหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กรวมเรื่องสั้น “เกมมัจจุราช” ในปี พ.ศ.๒๕๔๕ “บัตรทองคำ” ในปี พ.ศ.๒๕๔๗ จนมาถึง “แม่ข้างเตียง” ในปี พ.ศ.๒๕๕๔

วันเวลาของตัวอักษรของฉันอยู่เคียงข้างกับการเปลี่ยนแปลงโลกภายนอก โรคภัยไข้เจ็บร้ายแรงมากมายเกิดขึ้นโดยมนุษยย์รักษาไม่ได้ เทคโนโลยีล้ำยุคมากมายผุดขึ้นเป็นดอกเห็ด จากปุ่มที่ต้องกดเปิดปิดของเครื่องใช้ไฟฟ้า มาเป็นเครื่องรีโมตคอนโทรล กลายเป็นนิ้วจิ้มหน้าจอแล้วเกิดรูปภาพตัวอักษรหมุนเหวี่ยงกลับทิศทางรูปสวยงามสารพัดอย่างไรก็สร้างได้ อยากรู้จักใครก็หาข้อมูลได้ มีหน้าขำยังสามารถเรียกข้อมูลจากทั่วโลกมาดูได้ชั่วพริบตา กระนั้น...ไม่ว่าโลกภายนอกจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ฉันรู้ว่าโลกภายในของมนุษย์ไม่เคยเปลี่ยนไป

มนุษย์ทุกผู้ทุกนามแม้บางคนโลกภายนอกมีเกียรติยศตำแหน่งใหญ่โต ร่ำรวยเงินทอง มีความสุขสนุกสนานทุกเมื่อเชือวัน ฯลฯ แต่โลกภายในยังต้องผจญกับทุกข์เข็ญ दुจหนองกลัดในใจ จากความพิการทางกายและทางใจทั้งของตนเองและผู้อื่น จากการตกเป็นทาสของอารมณ์ ทาสวัตถุสิ่งของ จากความเอาเปรียบที่เพื่อนมนุษย์กระทำต่อกัน การบั่นทอนเป็นตัว มีใครยาวสาวได้สาวเอา จากการปฏิบัติอย่างไม่เสมอภาคของสังคม ฯลฯ มนุษย์ทุกรูปนามแทบไม่มีใครไม่ป่วย ความเจ็บไข้ได้ป่วยของมนุษย์จึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในโรงพยาบาลเท่านั้น แต่กระจายอยู่ทั่วทุกทิศทุกทาง อยู่ทั่วทุกหนทุกแห่งในสังคมของเรา

เมื่อฉันเขียนเรื่องสั้น ฉันรู้สึกว่าเป็นเพียงหุ่น

เรื่องสั้นเหล่านี้มีตัวตบที่มีชีวิตโลดแล่นมีที่ทางของมัน มันกระซิบบอกฉัน ออกคำสั่งโดยการชักกรอมือของฉันให้เขียน คำบอกเล่าผ่านตัวหนังสือบางที่ก็เจ็บปวด บางที่ก็มีทางออกของมันอย่างประหลาด

หลายครั้งเรื่องสั้นบอกฉันว่า โลกภายนอกนั้นยิ่งใหญ่ แต่โลกภายในยิ่งใหญ่มากกว่า, โลกภายนอกเจ็บป่วยรุนแรง โรคภายในยิ่งเจ็บป่วยรุนแรงกว่า, โลกภายนอกแก้ไขยาก โลกภายในยิ่งแก้ไขยากกว่า, โลกภายนอกเจ็บปวดขมขื่น แต่โลกภายในกลับเจ็บปวดขมขื่นกว่า

เรื่องสั้นตอกย้ำให้ฉันสำนึกว่า... หากเราเข้าใจและรับมือกับความเจ็บไข้ของโลกภายในได้ การรับมือกับความเจ็บไข้ของโลกภายนอกบางทีอาจจะเป็นเรื่องง่ายขึ้น

ด้วยความรัก ศรัทธา และปรารถนาดี

ชัญวลี ศรีสุโข

สถานพยาบาลศรีสุโข จังหวัดพิจิตร

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ มูลนิธิสุภาวดี เทวกุลฯ ที่แจ้งเกิดใน
เส้นทางวรรณกรรมให้ผู้เขียน

ขอขอบคุณ คุณสุชาติ สวัสดิ์ศรี กับคำอวยพร
ขอให้มีความคิดสร้างสรรค์

ขอขอบคุณ ยาย แม่ พี่สาว น้องสาว ผู้เป็น
ตัวอย่างของจิตใจลูกผู้หญิงผู้ไม่ยอมพ่ายแพ้ต่ออุปสรรค

ขอขอบคุณ ลูกชายทั้ง ๓ กล้า กลาง เกน ผู้เป็น
กำลังใจของแม่

ขอขอบคุณ นายแพทย์พัฒน์ดัต ศรีสุขโข มือที่มอง
ไม่เห็น ผู้เป็นเบื้องหลังทุกความสำเร็จของลูกเมีย

ขอขอบคุณ คุณรักษ์ มณีญา บรรณาธิการรวม
เรื่องสั้นเล่มแรก เล่มที่สอง และเล่มที่สามของผู้เขียน

ขอขอบคุณ คุณอาทร เตชะธาดา แห่งสำนักพิมพ์
ประพันธ์สาส์นผู้สนับสนุนให้ผู้หญิงเขียนหนังสืออย่าง
เอาจริงเอาจัง

สารบัญ

เสมอภาค	๑๕
ผู้พิการ	๒๓
คำสั่งสุดท้าย	๓๖
กาฬกาอารมณ์	๔๕
คำชีวิต	๕๗
เพื่อนมัธยม	๖๗
ภัททกาปลาตี	๗๖
หัวใจพอเพียง	๘๗
ข่มขืน-ขมขื่น	๑๐๓
หนองไผ่	๑๑๐
คนชดดูเขา	๑๑๖
ระบำหุ่น	๑๓๐
ม้าขี่-ขี่เจ้านาย	๑๔๕
ปืนเลขเป็นตัว	๑๖๗
แม่ข้างเตียง	๑๘๖
น้องสาว	๑๙๘
เราต่างเป็นส่วนหนึ่งของความจริงอันน่าขมขื่น	๒๒๗

เสมอภาค

๒๘

พิมพ์ครั้งแรก : จุดประกายวรรณกรรม ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๗

ผมเข็นรถนั่งช้าๆ อย่างนิ่มนวล ระวังไม่ให้เกิดกระทกหรือกระเทือนกับทางที่ค่อนข้างขรุขระที่เชื่อมระหว่างตึกพิเศษกับตึกผู้ป่วยนอก ระหว่างทางผมแอบมองสร้อยทองเส้นเกือบเท่าข้อนิ้วที่ห้อยคอคนไข้ชายชรา คะเนาะคงเป็นทองคำแท้แน่ๆ ไม่ได้ทำจากโลหะผสม ผมนี่แน่จริง... ทำไมต้องกะเนาะเป็นทองคำแท้... ผมว่าตนเอง เพราะนี่ต้องเป็นทองคำแท้เท่านั้น เนื่องจากชายชราบนรถเข็นนี้เป็นเจ้าของร้านทองขนาดใหญ่ใจกลางตลาด

ผมชะลอรถเข็นเมื่อชายชราไอโซลกๆ ลูกสาวที่

เดินตามมารับหีบถุงพลาสติกให้เขาซากเสลดน้ำลาย
ได้ยินเขาบ่นกับลูกว่า “เป็นอะไรก็ไม่เป็นดันเป็นหลอดลม
อักเสบ” ลูกสาวก็บอกว่า

“ก็อยากสูบบุหรี่มากทำไม ดีแล้ว มานอนโรงพยาบาล
สักเดือน เตี้ยจะได้เลิกบุหรี่ได้เสียที”

“นอนเป็นเดือนเชียวนะหรือ” ชายชราขย้อถาม

“นอนเป็นปีก็ยังได้” ลูกสาวตอบ

“เตี้ยก็รู้ มีบัตรทอง อยู่นานเท่าไรก็ได้ ไม่ต้องเสีย
ค่ารักษาพยาบาล ค่าห้องพิเศษก็แค่คืนละหกร้อย ชั่วโมง
ไม่ต้องหากินเอง แอร์ก็มี คนดูแลก็มี เตี้ยอยู่บ้าน เสียมาก
กว่านี้เยอะ” เธอให้เหตุผลประกอบ

ฟังแล้วผมก็พลอยเข้าใจ รัฐบาลชุดปัจจุบันให้คนไทย
มีสิทธิเสมอภาคเรื่องการเข้าถึงการรักษาพยาบาล ถ้าไม่มี
สิทธิเบิกค่ารักษา เช่น ไม่ได้เป็นข้าราชการ หรือไม่ได้มี
สิทธิประกันสังคม ฯลฯ เพียงมีบัตรประชาชนแสดงตนว่า
เป็นคนไทย ไม่ว่าจะยากดีมีหรือจน ก็สามารถใช้จ่ายทอง
ไม่ต้องเสียค่ารักษาพยาบาลได้ทุกคน

“ไม่เอา นอนสองสามวันให้หายไอก็พอ แต่ต้องไป
ฝากพิเศษหมอนะ จะได้สั่งยาดีๆ ให้ จะได้หายเร็วๆ” เสียง
ชายชรารบ่น

ผมจอดรถเข็นหน้าห้องพิเศษ เพียงเปิดประตู ความ
เย็นจากเครื่องปรับอากาศก็ภูบมาพาชื่นใจ พยาบาลสอง

คนกู่ลี้กู่จ้อเข้ามาวัดความดันโลหิต วัดไข้ ผมช่วยพยุงชายชราตามหน้าที่ของคณงานให้ขึ้นนอนบนเตียงในห้องที่มีเฟอร์นิเจอร์ครบ เมื่อหมดหน้าที่แล้ว ผมหยิบรถเข็นกลับไปศูนย์เปล เพื่อเตรียมเข็นคนไข้ต่อไป

“จรวย ช่วยเอารถนอนมารับคนไข้ตีกนรีเวชไปห้องอัลตราซาวนด์ด้วย” เสียงคุณสายหยุดพยาบาลหัวหน้าศูนย์เปลสั่ง

รถนอนก็หมายถึงว่าคนไข้หนัก ลูกนั่งไม่ได้...ผมรีบเข็นรถนอนเปล่ามุ่งตรงไปที่ตีกนรีเวชทันที

ไปถึงตีกนรีเวช พยาบาลสองสามคนรออยู่ที่เตียงคนไข้อยู่แล้ว พวกเขาไม่พูดอะไร รีบช่วยกันอุ้มคนไข้ใส่รถนอน และหันมาสั่งผมว่า

“เข็นดีๆ อย่าให้กระเทือนมาก คนไข้ปวดท้อง และเดี๋ยวให้รอน้ำห้องอัลตราซาวนด์ ถ้าหมอตตรวจเสร็จ ให้เข็นกลับมาด้วย”

ผมเข็นรถนอนอย่างระมัดระวัง ช้าเลื่องมองคนไข้ผู้หญิงที่นอนบนรถ เธอสวมเสื้อลายกับผ้าถุงเก่าๆ หน้าตาซีดอิดโรย มือกุมท้อง นอนตัวงอ ร้องครางเบาๆ เวลารถเข็นกระเทือนในบางครั้ง

คนที่เดินตามมามีสามคน คนแรกคือพยาบาล เธอเอามือจับแขนคนไข้ ตามหน้าที่ที่ต้องดูแลคนไข้หนักให้

ไปถึงที่หมายโดยปลอดภัย คนที่สองเป็นผู้ชายผมเผ้า
รุงรัง เสื้อผ้ามอซอ เขาเดินจูงเด็กชายหน้าตามอมแมม
วัยประมาณ ๕-๖ ขวบ เดินตามรถเข็น ทั้งทั้งสองคนดำปี๋
เพราะไม่สวมรองเท้า หรืออาจจะไม่มีรองเท้าสวม

“คุณลำดวน ไม่ต้องกลัวนะ เดี่ยวหมอตระกูลว่าเป็น
อะไร รักษาแล้วก็จะหายปวดท้อง” พยาบาลปลอบคนไข้

เห็นคนไข้หน้าซีดลง ซีดลง ผมก็ไม่สบายใจ รีบ
สาวเท้าเร่งเข็นรถให้เร็วขึ้น เดชะบุญที่ห้องอัลตราซาวนด์
อยู่ไม่ห่างจากหอคนไข้แผนกนรีเวชกรรมนัก เมื่อถึงห้อง
อัลตราซาวนด์ หมอและพยาบาลเข็นเครื่องอัลตราซาวนด์
มาตรวจคนไข้บนรถเข็น ก็หมดหน้าที่ของผม ผมเดินออกไป
นั่งรอนอกห้อง จนมีเสียงพยาบาลเรียก “จรวาย” ผมจึง
กลับเข้าไปข้างใน

เมื่อเข้าไปข้างใน ผมเห็นภาพคนไข้นอนร้องไห้อยู่
บนรถเข็น สามียืนอยู่ข้างๆ ทำตาแดงๆ ได้ยินเสียง
พยาบาลอธิบายเสียงดังว่า

“คุณลำดวนคุณท้องนอกมดลูก ตอนนี้มีเลือดตก
ในช่องท้องมาก ตามที่หมอแนะนำ คุณต้องผ่าตัด ถ้าไม่
ผ่าตัด กลับไปอยู่บ้าน อาจจะเสียชีวิตได้ ชีวิตไม่ใช่เรื่อง
เล่นๆ นะ ไม่ผ่าตัดไม่ได้นะ”

ได้ยินอย่างนั้น... ความที่เป็นคนงานของโรงพยาบาล
มานาน ผมรู้ทันทีว่า คนไข้รายนี้...จะไม่สมัครอยู่โรง-

พยายาม...ไม่ยอมผ่าตัด

“ทำไมคุณจึงจะไม่ยอมให้หมอผ่าตัดแล้ว” พยาบาลถามซ้ำๆ

ผมมองสามีคนไข้ที่ยืนคอดก ขณะที่พยาบาลคาดคั้นให้บอกเหตุผลที่จะไม่ยอมให้เมียผ่าตัด สุดท้ายเขาก็พูดอ้อมอ้อมว่า

“ผ่าตัดก็เรื่องมาก”

“เรื่องมากอย่างไร” พยาบาลซักสองสามครั้งเขาจึงตอบ

“เรื่องมาก... คือ... ผมและเมียเป็นคนศรัทธาและรับจ้างตัดอ้อยมาจากจนถึงพิจิตรนี่” เขาบอก ตามองพื้น

“และมันเกี่ยวอะไรกับเรื่องผ่าตัด เมียคุณตั้งท้องนอกมดลูก ไม่ผ่าก็จะอันตรายถึงชีวิตนะ” พยาบาลย้ำคำเดิม

“หมอ...” คนป่วยที่เป็นเมีย เอื้อมมือจับแขนพยาบาล

“พวกฉันไม่มีบัตรทอง”

“ไม่มีบัตรทอง!” พยาบาลขมวดคิ้วท่าทางงง

“ผมกับเมียเป็นคนไทย แต่พ่อแม่ไม่ได้แจ้งเกิด เราอ่อนเร่รับจ้างไปทุกจังหวัดที่มีงานทำ เราจึงขอบัตรทองไม่ได้” สามีอธิบายเพิ่มเติม

“ไม่มีบัตรทอง... อ้อ... ฉันเข้าใจละ ที่คุณลำบากกับสามี ไม่ยอมให้หมอผ่าตัด ถึงกับจะยอมไปตายที่บ้าน

เพราะไม่มีบัตรทองประกันสุขภาพถ้วนหน้า และไม่มีเงิน
จะจ่ายโรงพยาบาลนี่ดอกหรือ” พยาบาลอุทานอย่าง
เข้าอกเข้าใจ

“ไม่มีเงิน ไม่มีบัตรทองก็ไม่มีอะไร เดี่ยวจะพาไป
ปรึกษานักสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาลตามชั้นตอน
เราคนไทยต้องช่วยกัน มีเท่าไรก็ให้เท่านั้น” พยาบาลบอก
ด้วยเสียงนุ่มนวล เธอตะแชนคนไข้ จ้องตาคามว่า

“ไม่ต้องกังวลค่ารักษาพยาบาลแล้ว คุณลำดวนจะ
ยอมให้หมอผ่าตัดไหม”

คนไข้บนเตียงที่ยังคงนอนตัวงอ เอามือกดท้อง
หน้าตาแฉ่มขึ้นขึ้น เธอพูดกับสามีว่า

“พี่ ยอมให้ฉันผ่าตัดไหม”

ผมจ้องหน้าสามี เห็นเขาพยักหน้ารับ

พยาบาลหันมาสั่งผมอย่างโล่งใจว่า

“จรรยา เดี่ยวพอเห็นคนไข้ส่งกลับตึกแล้ว จรรยาช่วย
ไปส่งสามีคนไข้ ไปหาคุณสมชายนักสังคมสงเคราะห์
หน่อยนะ”

ผมรู้ขั้นตอนของโรงพยาบาลดี ถ้าคนไข้ไม่มีบัตร
ทอง หรือไม่มีเงินจ่าย วิธีที่ปฏิบัติกันมา คือพาไปตกลงค่า
รักษาพยาบาลกับนักสังคมสงเคราะห์ของโรงพยาบาล

ส่งสามีคนไข้และลูกเข้าห้องคุณสมชาย ผมก็นั่ง

หน้าห้องสังคมสงเคราะห์หรือนานครึ่งชั่วโมง สามี่ของคนไข้
เดินออกมาด้วยใบหน้าที่เคร่งเครียด ผมถามเขาว่า

“คุณ เรื่องค่ารักษาพยาบาลเรียบร้อยแล้วว้ไหม
ถ้าเรียบร้อยผมจะได้กลับศูนย์เปล”

เขาส่ายหน้า

“อ้าว แล้วคุณไม่คุยกับนักสังคมสงเคราะห์ให้รู้เรื่อง
หรือ” ผมถาม

“เขาบอกว่า ค่าผ่าตัดท้องนอกมดลูกคงประมาณ
หมื่นกว่าบาท ปกติถ้ามีบัตรทองก็ไม่ต้องเสียเงิน แต่ไม่มี
บัตรทอง ก็ต้องเสียเงิน ถ้าไม่มีเงินหมื่น มีเท่าไรก็ให้ช่วย
โรงพยาบาลบ้าง เพราะโรงพยาบาลก็ต้องมีค่าใช้จ่าย”
เขาพูดเสียงเบา

“นั่นแหละ ไม่เป็นไรหรอกพี่...มีเท่าไรก็ให้โรง-
พยาบาลเท่านั้น ทางโรงพยาบาลเขาไม่ว่าหรอก แต่ก็คง
ต้องให้บ้าง เพราะไม่มีบัตรทอง” ผมเปลี่ยนสรรพนาม
เรียกเขา และอธิบายอย่างเห็นใจ

สามี่ของคนไข้ถอนหายใจ เขามองลูกชายที่ยืน
อมมืออยู่ใกล้ๆ เอามือปลิ้นกระเป๋ากางเกงทั้งสองข้างที่
ว่างเปล่าออกมาให้ดู

“อย่าว่าแต่ร้อยสองร้อยบาทเลย ตอนนี้อยู่สิบบาท
ผมก็ไม่มี ผมไม่มีจริงๆ รับจ้างตัดอ้อยทั้งเดือน ส่งเมียมา
โรงพยาบาลค่ารถก็กินหมดแล้ว”

ฟังแล้วผมหนึ่งอึ้ง ได้แต่แนะนำว่า “ไม่มีก็ไม่เป็นไรพี่
พี่ให้หมอมมาช่วยชีวิตเมียพี่ก่อน แล้วพี่ค่อยไปตกลงกับ
นักสังคมสงเคราะห์ทีหลัง”

“ผมอาจจะเอาเมียกลับไปตายบ้าน” เขาพูดเพิ่มทำ
ทำให้ผมใจหายวาบ พยายามโน้มหน้าว่า

“พี่ไม่ต้องกังวล เมื่อไม่มีเงินจริงๆ โรงพยาบาลเขาคง
ไม่รีดเลือดกับปุ่หรอก เรื่องช่วยชีวิตคนสำคัญกว่า พี่ให้
เมียพี่ผ่าตัดก่อนเถอะนะ เรื่องอื่นค่อยว่ากันทีหลัง”

เขาไม่ตอบ เอามือจับหัวลูกและก้มหน้าอยู่อย่างนั้น
ผมไม่แน่ใจว่าเขาจะตัดสินใจอย่างไร จึงยื่นจ้องหน้า
รอฟังคำตอบ ในใจโพล่เนื้อไปถึงความสะดวสบายของ
ห้องพิเศษที่ชายชราเจ้าของร้านทองพักรักษาตัว คิดถึง
การสั่งหมอให้เลือกยาดีๆ คิดถึงเงินในกระเป๋าของชายชรา
ประกายแวววับของสร้อยคอทองคำแท้ ที่เขาสวมใส่

นึกในใจว่า ถ้าผมเป็นผู้วิเศษ ผมจะเสกบัตรทอง
รักษาฟรีตลอดชีพให้คุณลำดวน สามี่และลูก ในตอนนี้
และเดี๋ยวนี้เลย

ผู้พิการ

๒๘

พิมพ์ครั้งแรก : นิตยสารสกุลไทย ฉบับที่ ๒๔๑๐

บ่ายสี่โมงครึ่ง หมดเวลาทำงานของข้าราชการ ฉันเข้าไปเก็บข้าวของเตรียมกลับบ้าน ทันใดครึ่งโทรศัพท์ก็ดังขึ้น... “หมอ มีผู้พิการมาตรวจ บอกว่าปวดท้องน้อยค่ะ” เสียงพยาบาลว่าอย่างนั้น

วางหูโทรศัพท์ด้วยอาการอ่อนใจ จริงๆ หมดเวลาตรวจแล้ว แต่ช่วงต่อเวร ไม่ควรจะค้างเคลสไว้ หมอเวรรุ่นน้องจะนึกว่าได้ ฉันเดินออกมาจากหอพักแพทย์อย่างเหนื่อยอ่อน

หน้าห้องตรวจนรีเวช มีชายคนหนึ่ง หญิงวัยกลางคนสวมเสื้อลาย นุ่งซิ่น และผู้พิการ เมื่อผู้พิการลุกเดินตาม

ฉันเข้าห้องตรวจ จึงเห็นว่า เธอเป็นคนผอมมาก หน้าตาไม่ชวนมอง เพราะมีก้อนเนื้อขนาดใหญ่อยู่ตรงหน้าผาก ทางกรแพทย์เรียกว่ามินันจ์โกซิด เป็นความผิดปกติของเยื่อหุ้มสมองอย่างหนึ่ง ตาสองข้างลีบเล็ก ร่างกายซีดขาวของเธออ่อนแรง รู้ได้จากท่าเดินที่ยกขาสองข้างไม่ได้ระดับเดียวกัน

ฉันนั่งในห้องตรวจ หยิบแผ่นประวัติการรักษาซึ่งหนาமாகของนางสาวเจียม หญิงพิการที่นั่งต่อหน้า พร้อมกับบัตรตรวจสีน้ำเงินมีตัวหนังสือเขียนว่าผู้พิการ บัตรนี้ทำให้เธอไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ เมื่อมาโรงพยาบาล ประวัติบันทึกว่า นางสาวเจียม ปัจจุบันอายุสามสิบปี เป็นผู้พิการทางสมองแต่กำเนิด มีอาการเป็นลมชัก นัดมารับยากันชักที่โรงพยาบาลทุกเดือน... ฉันแอบถอนหายใจ ไม่ทราบจะชักประวัติรู้เรื่องไหม

“เป็นอะไรมาหรือ” ฉันพยายามทอสงสัยไม่ให้ฟังห้วนๆ แอบดูนาฬิกา หมดเวลาทำงานไปสิบนาทีแล้ว

นางสาวเจียมก้มหน้าไม่ตอบ ฉันไม่แน่ใจว่าเธอพูดได้หรือเปล่า คนสมองพิการแต่กำเนิดและมีโรคลมชักน่าจะมีอาการปัญญาอ่อน ฉันคิด สักครู่มีเสียงเคาะประตูห้อง พยาบาลโผล่หน้ามา

“หมอ ญาติของนางสาวเจียม อยากคุยกับหมอด้วย”

“เชิญเลยค่ะ” นึกในใจ สงสัยวันนี้ห้าโมงเย็นก็ยังไม่

ไม่ได้กลับบ้าน

ชายชราโผล่เข้ามาก่อน ตามมาด้วยหญิงวัยกลางคน ทั้งสองยกมือไหว้ด้วยท่าทางกระสับกระส่ายผิดสังเกต ไม่ทันเอ่ยถาม ชายชราก็เล่าเรื่องอย่างอ้อมค้อมว่า

“หมอ... อีเจียมเป็นลูกสาวคนเดียวของผม แม่ของมันเป็นอัมพาตลุกไม่ได้ นอนอยู่บ้าน มันเป็นคนดูแล บางครั้งมันก็ไปรับจ้างนอกบ้าน ผมทำนาได้เงินไม่พอบ่าปู่ จึงไปอยู่กับสายน้องสาวคนเล็กที่กรุงเทพฯ” ตอนนี้อยู่หญิงสาววัยกลางคนที่ชื่อสาย หันมาเล่าต่อ ในขณะที่ห้องฉันเริ่มร้องจ๊อกๆ เพราะปกติทานข้าวมือเย็นห้าโมง

“ฉันอยู่กรุงเทพฯ นานแล้ว ชายข้าวแกงที่ตลาดนัด... เห็นพี่ชายลำบาก จึงชวนแกไปอยู่ด้วย ไปช่วยยกข้าวยกน้ำเออ...” คนทั้งสองสบตากันอย่างไม่รู้ว่าจะเล่าดีหรือเปล่า

“มีอะไรเล่ามาเถอะ เจียมเขาปวดท้องใช่ไหม เดียวหมอดตรวจรักษาให้”

“หมอ...มันไม่ใช่เช่นนั้น” นางสาวว่า

“ฉันและพ่อมันไม่เชื่อเรื่องที่มีมันเล่าเลย... มันว่ามันถูกข่มขืน หมอ...” นางสาวทำท่าเหมือนกลั๊กลื่นบางอย่างลงคอ

“ปกติอีเจียมมันก็พูดรู้เรื่องบ้าง ไม่รู้เรื่องบ้าง แต่คราวนี้ มันไปเล่าให้แม่ฟัง แม่มันที่นอนอัมพาตอยู่... ให้

เพื่อนบ้านโทรเลขหาผม ว่าลูกถูกข่มขืนให้กลับมาให้ได้
ผมนั้นไม่เชื่อเลย แต่แม่อีเจียม ไม่ยอม... เป็นตายก็พา
อีเจียมมาตรวจที่โรงพยาบาล ตามผมถึงสองครั้ง ครั้งหลัง
โทรเลขว่า ถ้าผมไม่กลับมาจะฆ่าตัวตายทั้งแม่ลูก หมอ...
ผมอายุ ไม่อยากเล่าให้ใครฟังว่าพาอีเจียมมาตรวจเรื่อง
ถูกข่มขืน” นายชัยทอดสายตาดูความอัปยศณ์ของลูก

“ใช้แล้วหมอ...ฉันว่ามันอาจจะโกหก ใครจะไปทำ
มันลง” นางสายยิ้ม

“หมอช่วยตรวจหน่อยเถอะ จะได้ไปบอกให้นั่งแม่
มันสบายใจ” นายชัยยืนยัน

เรื่องข่มขืนนั้น ในสายตาคนทั่วไปอาจจะเป็นเรื่องที่
น่าสงสารฝ่ายหญิงมาก แต่ในสายตาของสุติแพทย์ผู้หญิง
ที่ทำงานมาจนหงอกขึ้นหัวอย่างฉัน หลายครั้งเป็นเรื่อง
กระอักกระอ่วน ผู้หญิงที่ถูกข่มขืนส่วนหนึ่ง บอกกับฉันว่า
ตนเองตามฝ่ายชายไปเอง เมื่อพ่อแม่ฝ่ายหญิงให้ฝ่ายชาย
รับผิดชอบ ฝ่ายชายไม่ยอมรับ จึงต้องลงเอยด้วยการแจ้ง
ความว่าเป็นคดีข่มขืน

คนไข้ที่มีอาการทางจิตหลายรายก็ชอบมาตรวจ
ด้วยเรื่องถูกข่มขืน เข้าใจว่าอาการทางจิตบางชนิดมีความ
สัมพันธ์กับเรื่องเพศ ฉันเองตรวจคนไข้โรคจิตที่ไรต้องทุกข์
ใจเมื่อนั้น เพราะถ้าตรวจว่าไม่มีร่องรอยของการถูกข่มขืน

มนุษย์ทุกผู้ทุกนาม แม้บางคนโลกภายนอกมีเกียรติยศ
ตำแหน่งใหญ่โต ร่ำรวยเงินทอง
มีความสุขสนุกสนานทุกเมื่อเชิ้อวัน ฯลฯ
แต่โลกภายในยังต้องผจญกับทุกข์เข็ญดุจหนองกลัดในใจ
จากความพิการทางกายและทางใจทั้งของตนเองและผู้อื่น
จากการตกเป็นทาสของอารมณ์ ทาสวัตถุสิ่งของ
จากความเอาเปรียบที่เพื่อนมนุษย์กระทำต่อกัน
การปั่นน้ำเป็นตัว มีอไครยาวสาวได้สาวเอา
จากการปฏิบัติอย่างไม่เสมอภาคของสังคม ฯลฯ
มนุษย์ทุกรูปแบบไม่มีใครไม่ป่วย
ความเจ็บไข้ได้ป่วยของมนุษย์จึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่ในโรงพยาบาลเท่านั้น
แต่กระจายอยู่ทั่วทุกทิศทุกทาง อยู่ทั่วทุกหนทุกแห่งในสังคมของเรา

ชัชวาลี ศรีสุขโข